

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ
МАТЕРІАЛИ
ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ
ЗА НОТАРІАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»**

**Харків
2020**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ
МАТЕРІАЛИ
ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ
ЗА НОТАРІАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»**

для студентів
другого (магістерського) освітньо-кваліфікаційного рівня
галузі знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»

Харків
2020

Навчально-методичні матеріали для практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Судовий контроль за нотаріальною» для студентів другого (магістерського) освітньо-кваліфікаційного рівня галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» / уклад.: В. В. Баранкова, І. М. Череватенко, О. В. Шутенко та ін. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020.

У к л а д а ч і : В. В. Баранкова,
І. М. Череватенко,
О. В. Шутенко,
Т. А. Цувіна,
А. Ю. Каламайко,
Я.Л. Коломієць,
М. В. Шпак

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2020

Навчальне видання

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ
МАТЕРІАЛИ
ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ
ЗА НОТАРІАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»**

для студентів
другого (магістерського) освітньо-кваліфікаційного рівня
галузі знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»

У к л а д а ч і : БАРАНКОВА Вікторія Валеріївна,
ЧЕРЕВАТЕНКО Ірина Миколаївна,
ШУТЕНКО Оксана Василівна,
ЦУВІНА Тетяна Андріївна,
КАЛАМАЙКО Андрій Юрійович,
КОЛОМІЄЦЬ Яна Леонідівна,
ШПАК Максим Володимирович

В С Т У П

«Судовий контроль за нотаріальною діяльністю» як навчальна дисципліна передбачає вивчення змісту поняття «судовий контроль за нотаріальною діяльністю» та його видів; суб'єктів цивільних процесуальних правовідносин у справах, що пов'язані із вчиненням нотаріальних дій або відмовою у їх вчиненні; особливостей предмета доказування та судових рішень у справах про визнання недійсними нотаріально посвідчених правочинів та інших нотаріальних актів; наслідків незаконно вчинених нотаріальних дій або відмови у їх вчиненні; питань відшкодування шкоди, завданої незаконними або недбалими діями нотаріуса;

«Судовий контроль за нотаріальною діяльністю» – спеціальна навчальна дисципліна, опанування якої є необхідне для професійного учасника юридичної практики. Її вивчення сприяє усвідомленню майбутніми фахівцями значення норм права, які регулюють правові засади функціонування системи судового контролю за нотаріальною діяльністю, як найповнішої правової гарантії захисту та охорони суб'єктивних цивільних прав фізичних та юридичних осіб, держави, а також законності нотаріальної діяльності.

Унаслідок вивчення даного курсу студенти повинні:

- оволодіти навичками самостійної практичної роботи з процесуальними нормами;
- засвоїти суть правових категорій судового контролю, зміст процесуальних правових інститутів у галузі здійснення

судового контролю за нотаріальною діяльністю та об'єктивні закономірності їх розвитку;

– навчитися розуміти конкретний зміст норм цивільного та нотаріального процесуального права, правильно тлумачити їх та застосовувати при розгляді конкретних судових справ;

– розуміти й коректно тлумачити роз'яснення пленумів Верховного Суду України з питань, пов'язаних із здійсненням судового контролю за нотаріальною діяльністю й виконанням судових рішень та розглядом цивільних справ, що впливають із попереднього вчинення нотаріальної дії або відмови у її вчиненні;

– набути досвіду науково-дослідної роботи в галузі цивільного процесуального, нотаріального процесуального права.

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри
цивільного процесу
Національного
юридичного університету
імені Ярослава Мудрого»
(протокол №... від ..... 2020 р.)

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА НОТАРІАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»

Поняття, предмет та види судового контролю за нотаріальною діяльністю. Система контролю за нотаріальною діяльністю. Види контролю за нотаріальною діяльністю та їх співвідношення. Судовий контроль за нотаріальною діяльністю як правова гарантія законності діяльності нотаріальних органів.

Поняття «судовий контроль за нотаріальною діяльністю». Специфічні риси судового контролю за нотаріальною діяльністю. Види судового контролю за нотаріальною діяльністю. Предмет та завдання судового контролю за нотаріальною діяльністю. Функції судового контролю за нотаріальною діяльністю.

Судовий розгляд справ за позовами про визнання недійсними нотаріально посвідчених правочинів, свідоцтв та інших нотаріальних актів. Судовий контроль за дотриманням загальних правил вчинення нотаріальних дій. Судовий контроль за дотриманням загальних правил посвідчення правочинів. Судовий розгляд справ про визнання недійсними правочинів про відчуження та заставу майна. Визнання недійсним заповіту. Визнання недійсними довіреностей. Визнання недійсними (такими, що не підлягають виконанню) виконавчих написів. Умови вчинення виконавчого напису як

об'єкт судового контролю.

Судовий розгляд справ за позовами про незаконність нотаріальних дій та відмови у їх вчиненні. Процесуальний порядок вчинення нотаріальних дій як об'єкт судового контролю за нотаріальною діяльністю. Підстави для відмови у вчиненні нотаріальних дій як об'єкт судового контролю за нотаріальною діяльністю. Особливості позовної заяви у справах про незаконність нотаріальних дій та відмови у їх вчиненні. Суб'єктний склад справ за позовами про незаконність нотаріальних дій або відмову в їх вчиненні. Предмет доказування у справах за позовами про незаконність нотаріальних дій або відмови у їх вчиненні. Особливості судових рішень у справах за позовами про незаконність нотаріальних дій або відмову у їх вчиненні.

Судовий розгляд справ за позовами про відшкодування шкоди, заподіяної незаконними або недбалими діями нотаріуса. Підстави цивільно-правової відповідальності нотаріуса. Суб'єктний склад учасників процесу у справах про відшкодування шкоди, заподіяної незаконними або недбалими діями нотаріуса. Особливість позовної заяви у справах про відшкодування шкоди, завданої діями нотаріуса. Предмет доказування у справах про відшкодування шкоди, заподіяної незаконними або недбалими діями нотаріуса. Особливості судових рішень у справах за позовами про відшкодування шкоди, заподіяної незаконними або недбалими діями нотаріуса.

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Поняття та види судового контролю за нотаріальною діяльністю (колоквіум)

Питання для обговорення

1. Поняття та ознаки судового контролю за нотаріальною діяльністю.
2. Види контролю за нотаріальною діяльністю.
3. Судовий контроль у системі видів контролю за нотаріальною діяльністю.
4. Види судового контролю за нотаріальною діяльністю.
5. Завдання судового контролю за нотаріальною діяльністю.
6. Функції судового контролю за нотаріальною діяльністю.

Т е м а 2. Судовий розгляд справ про визнання недійсними нотаріально посвідчених правочинів та інших нотаріальних актів

1. Степаненко О.О. померла 20 лютого 2019 р. Волков М.В. та Волкова А.В. 27 березня 2019 р. звернулися до нотаріуса із заявою про прийняття спадщини. Нотаріус, відкриваючи спадкову справу, повідомила їх про те, що у Спадковому реєстрі зареєстровано кілька заповітів, а саме від 12 квітня 2007 р. – заповіт, складений щодо двокімнатної квартири, розташованої за адресою: м. Харків, пров. Банний, 4, кв. 37, на користь племінників Волкова М.В. та Волкової А.В., та заповіт від 5 травня 2015 р. – на все майно та майнові права, що будуть належати на момент смерті спадкодавця, на користь Волкова М.В. Стосовно квартири, розташованої за адресою: м. Харків, пров. Банний, 4, кв. 37, то 8 грудня 2015 р. Степаненко О.О. уклала договір дарування, за яким вказана квартира перейшла у власність Зінченко Г.М.

Вважаючи, що їх тітка не могла подарувати квартиру сторонній людині, Волков М.В. та Волкова А.В. звернулися за консультацією до адвоката.

Складіть позовну заяву у цій справі. Визначте коло фактів, що обґрунтовують позовні вимоги.

2. Саркісян А.Р. 27 березня 2019 р. звернулася до суду з позовом до Саркісян Р.Р., третя особа – Державний нотаріус Третьої Харківської державної нотаріальної контори про визнання недійсним свідоцтва про право на спадщину за законом та визнання права власності на спадщину за законом. В обґрунтування свого позову позивачка зазначила, що відповідач, скориставшись її довірою і тим, що вона постійно мешкає у Франції, набув право на майно, оформивши спадщину після смерті матері позивачки на своє ім'я. Судом встановлено, що позивачка у справі – Саркісян А.Р. є спадкоємицею першої черги і не відмовлялась від прийняття спадщини після смерті матері Саркісян Ц.Н., тож за рішенням суду їй було надано додатковий строк для прийняття спадщини. Рішенням суду позов задоволено частково. Свідоцтво про право на спадщину за законом на квартиру, видане державним нотаріусом Третьої Харківської державної нотаріальної контори на ім'я Саркісян Р.Р., визнано недійсним, в іншій частині позовних вимог відмовлено.

Визначте учасників цієї цивільної справи? На які засоби доказування необхідно посилатися позивачці? Складіть рішення у цій справі.

3. Федченко І.В. звернулася до приватного нотаріуса Баранової В.В. з метою укладення декількох правочинів. За договором дарування від 15 жовтня 2018 р. квартиру за адресою: вул. Пушкінська, 12, кв. 102, м. Харків вона подарувала онучці – Сміливій Є.В. За договором купівлі-продажу від 12 лютого 2018 р. продала будинок по вул. Шкільній, 25 у смт Бабаї Харківського району Харківської області Рязанцеву Я.С. за 10 тис. доларів США. 21 лютого 2019 р. вона здала Панову В.В. в оренду за договорами оренди земельну ділянку, що розташована по вул. Переможців, 15 та 16 у м. Чугуїв Чугуївського району Харківської області, а також квартиру

№ 123 по вул. Лермонтовській 27 у м. Харкові строком на п'ять років.

У березні 2019 р. Федченко Ю.В. звернулася за правовою допомогою до фахівця у галузі права з таких питань:

1) 15 лютого 2019 р. набуло чинності рішення суду про визнання недієздатною Федченко І.В. та визначено її опікуном Федченко Ю.В. Федченко І.В. проживає у опікуна у зв'язку з тим, що остання позбавлена житлової площі внаслідок укладення правочинів з нерухомістю. Виходячи із цього, чи існує можливість повернути об'єкти нерухомості у первісний стан?;

2) крім того, Федченко Ю.В. знайшла договір дарування квартири, але зміст цього документа викликає сумніви, оскільки ніякої онуки у Федченко І.В. немає і хто така Смілива Є.В. невідомо. З огляду на це, чи можна повернути право власності на квартиру, що розташована по вул. Пушкінській, 12, кв. 102, у м. Харкові?

Яку відповідь Федченко Ю.В. має надати фахівець у галузі права? Які існують підстави визнання нотаріально посвідченого правочину недійсним? З посиланням на норми матеріального і процесуального права складіть відповідний процесуальний документ (документи).

Тема 3. Судовий розгляд справ про визнання незаконними нотаріальних дій

4. У листопаді 2019 року Зоренко Ігор звернувся до Шевченківського районного суду міста Києва із позовом до приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу Хромової, за участі третіх осіб Превенка О. та Міністерства юстиції України, про визнання дій нотаріуса неправомірними та скасування нотаріальної дії.

В обґрунтування позову були наведені наступні обставини. 24 серпня 2019 року помер батько позивача –

Зоренко Станіслав. Після його смерті відкрилась спадщина, в тому числі на 9/20 частин будинку номер 15 по вул. Грушевій та 9/20 частин земельної ділянки площею 0,0687 га за цією ж адресою.

При поданні заяви про прийняття спадщини після смерті батька позивачу стало відомо, що він за життя підписав договір дарування 9/20 частини житлового будинку від 20.11.2016 року і договір дарування 9/20 частки земельної ділянки від 20.11.2016 року на користь Превенка О.

Позивач зазначив, що під час посвідчення договорів дарування приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу допустила ряд порушень чинного законодавства,

Так, в Журналі виклику нотаріуса для вчинення нотаріальних дій поза приміщенням, відповідачем було зроблено запис про те, що нотаріальна дія по посвідченню правочину дарування відбулась після 10:20 год. 20.11.2016 року, тоді як згідно із витягом Державного реєстру прав власності, нотаріус здійснила реєстраційну дію та зареєструвала право власності за Превенко О. 20.11.2016 року об 9:15:26 год. З огляду на зазначене вбачається, що відповідач спершу вчинила нотаріальну дію та внесла зміни про особу власника в Державному реєстрі, а вже після цього посвідчила договори дарування.

Окрім того, відповідач порушила нотаріальну таємницю та здійснювала посвідчення договорів дарування в присутності сторонньої особи - Козицького, який міг вплинути на наміри дарувальника щодо його волевиявлення.

У справі нотаріуса був присутній витяг з технічної документації, який отримав Зоренко Станіслав, проте згідно з даними його амбулаторної карти, він пересувався в межах будинку на милицях та мав похилий вік, що свідчить про те, що він не міг отримати вказаний витяг особисто.

Також позивач зазначив, що згідно із записами медичної карти померлого Зоренко Станіслава, у нього діагностовано вади зору, а тому нотаріус безпідставно посвідчила договори дарування, позаяк у випадку, що особа у зв'язку із фізичною вадою не може підписати правочин

власноруч, за її дорученням такий правочин підписує інша особа.

Окрім того, нотаріус не встановила обсяг дієздатності Зоренко Станіслава.

Посилаючись на викладене, позивач просив суд визнати дії приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу Хромової по нотаріальному посвідченню договору дарування 9/20 земельної ділянки від 20 листопада 2013 року, а також договору дарування 9/20 житлового будинку від 20 листопада 2013 року за адресою: вул. Грушева, 15, неправомірними та скасувати нотаріальну дію щодо посвідчення зазначених правочинів. Зобов'язати приватного нотаріуса Хромову внести запис до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про скасування державної реєстрації права власності Превенка на нерухоме майно, а саме на 9/20 земельної ділянки та на 9/20 житлового будинку за адресою: вул. Грушева, 15 та поновити запис про право власності Зоренка Станіслава на це нерухоме майно. Судові витрати стягнути з відповідача та повідомити Міністерство юстиції України про неправомірність дій нотаріуса при посвідченні договорів для відповідного реагування.

Яким має бути висновок суду по суті сформульованих позивачем позовних вимог? Складіть рішення у цій справі.

5. Горішній звернувся до Новоодеського районного суду Миколаївської області із позовом до приватного нотаріуса Новоодеського нотаріального округу Крутько про визнання відмови у вчиненні нотаріальної дії незаконної та зобов'язання вчинити нотаріальну дію.

В обґрунтування позову позивач зазначив, що 31.10.2019 року він звернувся до відповідача з метою посвідчення договору купівлі-продажу нежитлової будівлі, крамниці № 12 по вул. Лісовій буд. 34, в с. Михайлівка Новоодеського району Миколаївської області. Після вивчення наданих позивачем документів нотаріус відмовив у вчиненні нотаріальної дії, про що було винесено постанову про відмову у вчиненні нотаріальної дії. Як зазначено в даній постанові,

підставою для відмови у вчиненні правочину є сумнів нотаріуса щодо законності наявного у позивача документу, що посвідчує право власності, а саме рішення постійно діючого третейського суду Чорноморської товарної біржі агропромислового комплексу від 30.11.2005 року по справі № 04/05, на підставі якого на зазначений об'єкт за позивачем було зареєстроване право власності в РКП «Новоодеське районне бюро технічної інвентаризації». Також право власності позивача на зазначений об'єкт було зареєстровано і в Держреєстрі речових прав на нерухоме майно 18.10.2017 року номер запису 22946347.

Нотаріус у постанові зазначив, що відповідно до чинного законодавства справи окремого провадження, до яких зокрема відносяться справи про встановлення фактів, що мають юридичне значення, не можуть бути передані на розгляд третейського суду, а, оскільки справа про визнання права власності на нерухоме майно не підвідомча третейському суду, то, відповідно, рішення третейського суду від 30.11.2005 року, не відповідає вимогам законодавства, і нотаріус не може вчинити нотаріальну дію оскільки вона суперечить законодавству.

Позивач просив суд визнати незаконною та скасувати постанову приватного нотаріуса про відмову у вчиненні нотаріальної дії та зобов'язати нотаріуса вчинити відповідну нотаріальну дію, тобто посвідчити договір купівлі - продажу нежитлової будівлі на підставі раніше поданих відповідачу документів.

Яким має бути рішення суду у даній справі?

6. У серпні 2019 р. Грабовська звернулася до Полонського районного суду Хмельницької області з позовом до приватного нотаріуса Полонського районного нотаріального округу Званко, за участю як третіх осіб Кудряшко та Співацького, про визнання незаконними дій нотаріуса при посвідченні договору дарування, стягненні матеріальної та моральної шкоди.

На обґрунтування позовних вимог позивачка зазначила, що 17 січня 2018 р. під час посвідчення договору

дарування квартири на ім'я Співацького приватний нотаріус Званко на порушення вимог закону, попри наявність у неї вади зору та офтальмологічного захворювання, не прочитала їй вголос текст договору, а також вчинила посвідчення даного правочину без письмової згоди її чоловіка Кудряшко. Як наслідок, позивачка уклала договір дарування, а мала намір – договір довічного утримання. Після укладення правочину квартира Співацькому не передавалась, оскільки позивачка продовжувала у ній проживати, за свої кошти здійснювала її ремонт, газифікацію, придбавала необхідне обладнання, виготовляла документи та вносила комунальні платежі. Отже, внаслідок незаконних дій відповідачки при вчиненні нотаріальних дій її було позбавлено житла, вартість якого становить 200000 грн., чим їй завдано матеріальну шкоду на дану суму та моральну шкоду у розмірі 10000 грн., яка полягає в тому, що у зв'язку з позбавленням її житла постійно нервується, зазнає душевних страждань, погіршився стан її здоров'я.

Відповідачка проти позову заперечувала, посилаючись на те, що під час посвідчення договору нею було дотримано всі правила закону «Про нотаріат» та Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України. Стверджувала, що перед підписанням договору сторони ознайомилися з умовами та текстом договору і ніхто з них, у тому числі і Грабовська, не заявляв, що остання має вади зору та неспроможна прочитати зміст та умови договору, будь-яких претензій з її боку висловлено не було.

Під час судового розгляду було з'ясовано, що рішенням Полонського районного суду Хмельницької області від 29 грудня 2018 р., залишеним без змін ухвалою Апеляційного суду Хмельницької області, Грабовській вже відмовлено у задоволенні позову до Званко про визнання договору дарування недійсним і визнано, що цей договір відповідає вимогам закону.

Як має бути вирішено дану справу? Складіть письмові заперечення відповідача проти позову.

7. Болотько звернувся до суду з позовом до Захарівської районної державної нотаріальної контори, за участю третьої особи Товариства з обмеженою відповідальністю «Затишанське», в якому просить визнати незаконною постанову державного нотаріуса Захарівської районної державної нотаріальної контори Одеської області Блаєвої про відмову у посвідченні договору між позивачем та Товариством з обмеженою відповідальністю «Затишанське» щодо купівлі-продажу 47/100 часток комплексу будівель та споруд розташованого по вулиці Центральна, 69 в смт. Затишся Захарівського району Одеської області та зобов'язати Блаєву посвідчити зазначений договір без надання відомостей про кадастровий номер земельної ділянки.

В обґрунтування позовних вимог позивач зазначив, що 26 березня 2018 року між ним та Товариством з обмеженою відповідальністю «Затишанське» було укладено договір купівлі-продажу № 1 відповідно до якого ТОВ «Затишанське» продало, а позивач зобов'язався прийняти та оплатити 47/100 часток комплексу будівель та споруд розташованого по вулиці Центральній, 69 в смт. Затишся Захарівського району Одеської області, які належать ТОВ «Затишанське» на праві власності, про що зроблено запис у реєстрі речових прав на нерухоме майно. На виконання зазначеного договору купівлі-продажу 47/100 часток комплексу будівель та споруд, за актом приймання-передачі № 1 від 26.03.2018 року ТОВ «Затишанське» передало позивачеві зазначене у договорі нерухоме майно в повному обсязі.

Позивач раніше, а саме 17 квітня 2017 року оплатив вартість придбаного нерухомого майна шляхом перерахування грошових коштів у вигляді попередньої оплати в сумі 8 000 грн. на поточний рахунок ТОВ «Затишанське». З метою нотаріального посвідчення договору купівлі-продажу № 1 від 26.03.2018 року, позивач звернувся до Державного нотаріуса Захарівської районної державної нотаріальної контори Одеської області Блаєвої та 27 березня 2018 року отримав постанову про відмову у вчиненні нотаріальних дій у зв'язку із відсутністю документу, що підтверджує розмір та кадастровий номер земельної ділянки.

Визначте правила предметної та територіальної юрисдикції даної справи. Складіть позовну заяву від імені позивача та письмові заперечення відповідача проти позову. Яким має бути рішення суду у даній справі?

8. У жовтні 2019 року Платов звернувся до Шевченківського районного суду м. Києва з позовом до приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу Хрипової, в якому просив суд скасувати постанову приватного нотаріуса Хрипової від 19 січня 2019 року про відмову у видачі дублікату договору купівлі-продажу нерухомого майна від 28 жовтня 2009 р та зобов'язати приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу Хрипову видати Платову дублікат договору купівлі-продажу житлового будинку. За зазначеним договором продавцем був Жарко, від імені якого договір купівлі-продажу підписав Шаров на підставі нотаріально посвідченої довіреності, а позивач є покупцем.

Свої позовні вимоги позивач обґрунтовує тим, що 17 січня 2019 року він звернувся з письмовою заявою до приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу Хрипової із проханням видати дублікат договору купівлі-продажу житлового будинку, посвідченого приватним нотаріусом Київського міського нотаріального округу Хриповою 28 жовтня 2009 року, за яким позивач був покупцем. Постановою від 19 січня 2019 року Хрипова оформила відмову у видачі дублікату вищезазначеного договору з посиланням на порушення п. 1 [ст. 49 Закону України "Про нотаріат"](#) через порушення безспірності вчинення нотаріальної дії. Обґрунтовуючи відмову у видачі дублікату договору купівлі – продажу, приватний нотаріус зазначила, що у процесі перевірки поданих документів було встановлено здійснення від 28 липня 2015 року досудового кримінального розслідування за фактом набуття права власності на нерухоме майно, зазначене в заяві Платова, за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ч. 3 ст. [358](#), ч. 2 ст. [15](#), ч. 4 ст. [190 КК України](#), і кримінальне провадження не закрито.

На думку позивача, відмова відповідача є незаконною та позбавляє останнього як покупця зазначеного будинку можливості користуватися та розпоряджатися своєю власністю.

Складіть позовну заяву у уданій справі та окресліть порядок звернення із нею до суду. Яким має бути рішення суду у даній справі?

Т е м а 4. Судовий розгляд справ про визнання незаконною відмови у вчиненні нотаріальних дій

9. Швець Д.О. 27 квітня 2019 р. звернувся до суду з позовом до приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу Нікітенко Ю.М. про визнання незаконною відмови нотаріуса у виконанні рішення суду.

На обґрунтування своїх позовних вимог Швець Д.О. зазначав, що рішенням Апеляційного суду м. Києва від 05 березня 2015 р. його позовні вимоги задоволено частково. Переведено на Швеця Д.О. права та обов'язки покупця за договором купівлі-продажу від 31 січня 2017 р., посвідченого приватним нотаріусом Київського міського нотаріального округу Нікітенко Ю.М., 11/100 частини квартири, розташованої за адресою: вул. Шовковична 11, кв. 3, м. Київ, вартістю 190 000,00 грн, що належала Карловій В.В. Стягнуто із Швеця Д.О. на користь Карлової В.В. шляхом перерахування вартості 11/100 частини квартири, що знаходиться за адресою: вул. Шовковична 11, кв. 3, м. Київ, у сумі 190 000,00 грн з депозитного рахунку Печерського районного суду м. Києва.

Посилаючись на те, що приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу Нікітенко Ю.М. безпідставно відмовив у виконанні рішення суду від 05 березня 2018 р. з посиланням на його неоднозначне розуміння, позивач просив суд визнати незаконною таку відмову приватного нотаріуса та зобов'язати його зазначити Швеця Д.О. покупцем у договорі купівлі-продажу від 31 січня 2017 р., посвідченого приватним

нотаріусом Київського міського нотаріального округу Нікітенко Ю.М.,11/100 частини квартири, що знаходиться за адресою: вул. Шовковична 11, кв. 3, м. Київ, вартістю 190 000,00 грн.

Чи законні дії нотаріуса? Як оформлюється відмова нотаріуса на вчинення нотаріальної дії? Яке рішення повинен прийняти суд? Як мав діяти нотаріус при зверненні особи з вищезазначеним рішенням суду від 05 березня 2018 р.?

10. Лісовий В.М. звернувся до суду з позовом до Державного нотаріуса Першої Слов'янської державної нотаріальної контори щодо визнання дій неправомірними та зобов'язання вчинити дії. Позивач обґрунтував свої вимоги тим, що помер його батько – Лісовий М.М., а він є спадкоємцем першої черги за законом. При реєстрації його народження в актовому записі в графі «батько» відомостей про батька внесено не було. Постанову від 27 лютого 2018 р. про відмову у вчиненні нотаріальної дії винесено у зв'язку з відсутністю свідоцтва про народження позивача, де батьком був би зазначений спадкодавець Лісовий М.М. На підтвердження родинних відносин і для видачі свідоцтва про право на спадщину позивачем було надано рішення Слов'янського міськрайонного суду від 6 січня 2018 р., яким встановлено факт батьківства, але з січня 2018 р. свідоцтво на право на спадщину йому видано не було. У червні 2018 р. позивач звернувся до Першої Слов'янської державної нотаріальної контори та отримав листа № 2074/02-18 від 15 червня 2018 р., у якому було зазначено, що 11 червня 2018 р. до Слов'янського міськрайонного суду Донецької області надійшла заява Мозгової В.В. про оспорювання права, а саме визнання права на спадщину за цією особою і у зв'язку з цим нотаріальну дію було припинено. Посилаючись на те, що судом не виносилось жодних заборон щодо вчинення нотаріальних дій, а в Законі України «Про нотаріат» не передбачено такого поняття, як «припинення нотаріальних дій», позивач просив визнати

неправомірними дії щодо невидачі йому свідоцтва про право на спадщину за законом після померлого Лісового М.М. та зобов'язати Першу Слов'янську державну нотаріальну контору видати йому свідоцтво про право на спадщину за законом. Рішенням Слов'янського міськрайонного суду Донецької області від 23 липня 2019 р. позовні вимоги задоволені частково. Визнано неправомірними дії державного нотаріуса Першої Слов'янської державної нотаріальної контори щодо невидачі Лісовому В.М свідоцтва про право на спадщину за законом. У задоволенні решти частини позовних вимог відмовлено у зв'язку з відсутністю підстав.

Чи законна така відмова у вчиненні нотаріальної дії у даній ситуації? Які існують підстави відмови у вчиненні нотаріальних дій? Як мав учинити нотаріус? Чи правильного висновку дійшов суд у своєму рішенні у справі?

11. Малявіна К.Н. звернулася до Київського районного суду м. Харкова з позовом до нотаріуса Харківського міського нотаріального округу Маліної І.В., третя особа, що не заявляє самостійних вимог на предмет спору, – Кромський В.В. про визнання незаконною відмови нотаріуса у вчиненні виконавчого напису та зобов'язання вчинити певні дії.

Обґрунтовуючи свій позов позивачка зазначала, що з метою добровільного врегулювання питання утримання дітей, що залишилися проживати з нею після розірвання шлюбу, між нею та колишнім чоловіком було укладено нотаріально посвідчений договір про сплату аліментів. У травні 2019 р. вона звернулася до нотаріуса із заявою про вчинення виконавчого напису у зв'язку із невиконанням боржником своїх зобов'язань. Однак нотаріус жодної відповіді на її заяву не надала, виконавчого напису не вчинила.

Яким має бути рішення суду? Чи можливо застосувати у даній цивільній справі інститут заміни неналежного відповідача?

12. У лютому 2019 р. Новак Є.М. звернулася до суду із позовом, у якому просила визнати Постанову приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу Горяйнової Т.К. про відмову у вчиненні нотаріальної дії від 31 березня 2018 р. незаконною та скасувати її, зобов'язати відповідача видати їй дублікат договору купівлі-продажу квартири від 11 грудня 2013 р.

Мотивуючи вимоги, посилалася на те, що відповідно до договору купівлі-продажу від 11 грудня 2013 р. квартира за номером 60 по вул. Лісківській, 12 у м. Києві належить на праві власності їй та колишньому чоловіку Новаку Р.Л., який у добровільному порядку відмовляється надати примірник вказаного договору. Постановою приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу Горяйнової Т.К. від 31 березня 2018 р. їй було відмовлено у вчиненні нотаріальної дії. Новак Є.М. вважає, що така відмова є незаконною, оскільки нотаріус порушує її право власності, а саме позбавляє права розпорядитися її часткою за відсутності правостановлюючого документа у останньої.

Яке рішення має ухвалити суд? Який зміст позовної заяви про визнання незаконною відмови у вчиненні нотаріальної дії? Як Новак Є.М. реалізувати своє право власності на майно?

13. Тимошук С.С. 10 вересня 2019 р. звернулася до суду з позовом до державного нотаріуса Другої Миколаївської державної нотаріальної контори Гавелі О.О. (далі – державний нотаріус) та Кравченко К.В. про скасування постанови про відмову у вчиненні нотаріальної дії та покладення обов'язку вчинити певні дії й усунення від спадкування.

Тимошук С.С. мотивує свій позов наступним: 20 січня 2019 р. померла її мати Тимошук Л.Р., у зв'язку з чим відкрилася спадщина на належне їй майно. Позивачка є спадкоємицею спадкового майна за заповітом. Згідно із заповітом від 28

березня 2005 р. Тимошук Л.Р. заповіла їй 3/20 частки в житловому будинку за адресою: вул. Шевченко 25, м. Миколаїв з відповідною частиною господарських та побутових будівель та споруджень, належних їй на праві власності за рішенням від 15 вересня 2004 р. Ленінського районного суду м. Миколаєва. На час відкриття спадщини вона проживала разом з матір'ю і була зареєстрована у спірному будинку, а отже, вважається такою, що прийняла спадщину. Для оформлення своїх спадкових прав після смерті матері вона звернулася до державного нотаріуса. Державний нотаріус 18 серпня 2019 р. виніс постанову про відмову у вчиненні нотаріальної дії з підстав ненадання довідки ЖЕК або даних будинкової книги, за якими можна було перевірити місце відкриття спадщини та факт прийняття спадщини спадкоємцями. На цій підставі Тимошук С.С. вважає постанову державного нотаріуса про відмову у вчиненні нотаріальної дії незаконною, просить її скасувати та зобов'язати державного нотаріуса видати їй свідоцтво про право на спадщину за заповітом.

Крім того, Тимошук С.С. просить усунути Тимошук О.С., яка також є донькою померлої, від спадкування, оскільки та не надавала матері допомоги, не здійснювала за нею належного догляду та лікування, не несла будь-яких витрат, у тому числі на поховання та спорудження надгробного пам'ятника та огорожі на могилі померлої.

Ухвалою Ленінського районного суду м. Миколаєва від 11 вересня 2019 р. вимоги Тимошук С.С. до Тимошук О.С. про усунення від права на спадкування виділені в окреме провадження.

Рішенням Ленінського районного суду м. Миколаєва від 9 жовтня 2019 р. у задоволенні позову про скасування постанови про відмову у вчиненні нотаріальних дій та про зобов'язання вчинити певні дії відмовлено.

Чи правомірне рішення суду? На які докази необхідно посилатися Тимошук С.С. в апеляційній скарзі? Яке рішення

повинен прийняти за результатами розгляду суд апеляційної інстанції? Складіть апеляційну скаргу та відповідне рішення апеляційного суду.

Т е м а 5. Судовий розгляд справ про відшкодування шкоди, завданої незаконними або недбалими діями нотаріуса

14. У січні 2019 р. Бринцева А.М. звернулася до суду з позовом до Ануфрієва О.В. та ПАТ «Українська страхова компанія “Гарант-Авто”», в якому просила стягнути на свою користь у рахунок відшкодування матеріальної шкоди з ПАТ «УСК “Гарант-Авто”» 87 750 грн, а з Ануфрієва О.В. – 291 487 грн та 10 000 грн на відшкодування моральної шкоди, посилаючись на те, що через недбалість приватного нотаріуса Ануфрієва О.В., цивільно-правова відповідальність якого застрахована ПАТ «УСК “Гарант-Авто”», в судовому порядку було встановлено нікчемність посвідченого ним заповіту, складеного Ніколенко І.А. на її користь, унаслідок чого вона не отримала спадщину у вигляді квартири.

Із обставин справи вбачається, що 21 січня 2015 р. приватним нотаріусом Ануфрієвим О.В. посвідчено заповіт, складений Ніколенко І.А., згідно з яким останній заповів усе своє майно Бринцевій А.М. Після смерті Ніколенко І.А. відкрилася спадщина, яка складається з квартири. Із заявами про прийняття спадщини після смерті спадкодавця до нотаріальної контори звернулися Бринцева А.М. та донька померлого Ніколенко О.І. Рішенням Зарічного районного суду м. Суми від 22 травня 2017 р., залишеним без змін ухвалою апеляційного суду Сумської області від 19 червня 2017 р., задоволено позов Ніколенко О.І. та встановлено нікчемність заповіту, складеного 21 січня 2015 р. Ніколенко І.А., посвідченого приватним нотаріусом Ануфрієвим О.В. Рішенням суду встановлено, що текст заповіту нотаріусом був написаний

в офісі зі слів Бринцевої А.М. за допомогою загальноприйнятих технічних засобів (комп'ютера). За адресою проживання заповідача нотаріус приїздив лише один раз. При цьому він привіз з собою текст заповіту з посвідчувальним написом, які вже були надруковані на спеціальному нотаріальному бланку. До складення тексту заповіту нотаріус не спілкувався зі спадкодавцем, не міг встановити його особу та не міг виявити волю спадкодавця на складення заповіту. Заповіт Ніколенко І.А. не був прочитаний вголос (хоча він не мав хвороби чи фізичних вад, які б заважали йому зачитати вголос друкований текст); підпис на заповіті через екзему на правій руці заповідач не ставив, але свідки не запрошувались. У зв'язку з цим заповіт визнаний нікчемним через порушення нотаріусом вимог ст.ст. 1248, 1255 ЦК України та п. 1 гл. 3 розд. 2 Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України.

Розглянувши справу у відкритому судовому засіданні, суд задовольнив позовну заяву повністю, стягнув на користь Бринцевої А.М. у рахунок відшкодування матеріальної шкоди з ПАТ «УСК “Гарант-Авто”» 87 750 грн, а з Ануфрієва О.В. – 291 487 грн та 10 000 грн на відшкодування моральної шкоди.

Чи правильні дії суду? Проаналізуйте склад осіб, які беруть участь у справі, у справах про відшкодування шкоди, завданої незаконними діями нотаріуса?

15. ТОВ «Юнік Фарм» звернулося до суду з позовом до приватного нотаріуса Іванової І. Ю. та ПАТ «Українська страхова компанія “Княжа Вієнна Іншуранс Груп”» про відшкодування матеріальних збитків та моральної шкоди. Позивач свій позов обґрунтовував тим, що 11 квітня 2015 р. приватним нотаріусом Івановим І. Ю. було вчинено виконавчий напис, зареєстрований у реєстрі нотаріальних дій за № 41, про стягнення з ТОВ «Юнік Фарма» на користь ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» за договором про факторингове фінансування з регресом № 017/42-0-1/138 від 5 жовтня 2011 р. та додаткових угод до нього

грошових коштів у розмірі 4165529,47 грн за період з 22 квітня 2014 р. по 26 листопада 2014 р. Відділом примусового виконання рішень управління ДВС ГУЮ у Житомирській області на підставі зазначеного виконавчого напису 14 квітня 2015 р. відкрито виконавче провадження та накладено арешт на всі поточні рахунки ТОВ «Юнік Фарма». Згідно з ухвалою Житомирського окружного адміністративного суду від 24 квітня 2015 р. було заборонено вчиняти будь-які дії по виконанню зазначеного виконавчого напису нотаріуса. Виконавче провадження з примусового виконання зупинено постановою державного виконавця від 27 квітня 2015 р. Рішенням господарського суду м. Києва від 14 травня 2015 р. зазначений виконавчий напис визнано таким, що не підлягає виконанню, оскільки відносини, що склалися між сторонами на підставі договору, були вчинені у простій письмовій формі без нотаріального посвідчення, та за своєю правовою природою укладений між сторонами договір про факторингове фінансування з регресом є договором факторингу, а не кредитним договором. Унаслідок дій нотаріуса щодо блокування рахунків позивача з 16 квітня 2015 р. по 30 липня 2015 р. позивач був позбавлений можливості сплатити кошти у сумі 15426 євро за товар за зовнішньоекономічним контрактом № PL/370009589/2014/09 від 24 жовтня 2014 р. ТОВ «STOMIL – EAST» не зміг сплатити за товар 431334,82 грн ПАТ «Біо мед скло» за додатковою угодою № 4 від 30 квітня 2015 р. до договору № S2015/006Z, а також не зміг сплатити 480000 грн за флакони за контрактом № 53 від 17 жовтня 2014 р., укладеному між Позивачем та «Stolzle-Union» s.r.o. Hermanova Hut, Czech Republik (Чехія). Вважаючи зазначені підстави такими, що знайшли підтвердження в судовому засіданні, судом першої інстанції позов було задоволено.

Не погодившись із рішенням суду, приватний нотаріус подала апеляційну скаргу, в якій просила рішення суду першої інстанції скасувати, адже при ухваленні оскаржуваного рішення

суд першої інстанції не з'ясував у повному обсязі обставин справи. Зокрема, позивач у своїй позовній заяві визначає основну вимогу – про стягнення майнової шкоди, однак у тексті позовної заяви зазначає про стягнення збитків у вигляді упущеної вигоди в сумі 1 353 923,45 грн, про це свідчить і доданий до позовної заяви розрахунок упущеної вигоди; також останній заявляє про прямі збитки у вигляді інфляційних втрат у розмірі 20 503,91 грн. Крім того, нотаріус, як суб'єкт надання публічних послуг, при вчиненні нотаріальної дії у вигляді виконавчого напису діє відповідно до Закону України «Про нотаріат» та інших нормативно-правових актів, що стосуються порядку проведення нотаріальних дій, а тому вважає висновки суду щодо беззаперечності нанесення нею шкоди та щодо застосування положень Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» щодо стягнення з неї упущеної вигоди безпідставними.

Складіть рішення суду апеляційної інстанції. Визначте предмет доказування у даній справі.

16. У червні 2016 р. Соколенко П.О. звернувся до суду з позовом до приватного нотаріуса Фоміна М.О. про відшкодування шкоди, завданої неправомірними діями приватного нотаріуса. Позивач зазначив, що він є власником земельної ділянки (площею 0,6 га) та домоволодіння по вул. Садовій, 29 в м. Полтаві. У грудні 2015 р. він випадково дізнався, що його будинок разом із земельною ділянкою виставлений на продаж. У результаті його звернень до правоохоронних органів було встановлено, що відповідач, працюючи приватним нотаріусом, оформила та посвідчила довіреність, відповідно до якої нібито він уповноважив Мірзоева Г.В. управляти та розпоряджатись усім його майном. Використовуючи цю довіреність, останній продав належне позивачу домоволодіння. Крім того, Мірзоев Г.В., скориставшись «нелегітимною» довіреністю, оформив технічну документацію на земельну ділянку, згідно з якою площа складає

0,5 га, тобто на 0,1 га менше ніж в натурі. Відтак, позивач вважає, що неправомірними діями приватного нотаріуса Фомина М.О. йому заподіяно моральну шкоду у розмірі 100 тис. грн.

Рішенням Октябрського районного суду м. Полтава від 17 серпня 2016 р. позов задоволено частково. Визнано дії приватного нотаріуса Фомина М.О. щодо посвідчення від імені Соколенка П.О. довіреності на Мірзоева Г.В. неправомірними та стягнуто з нього на користь Соколенка П.О. 13 тис. грн моральної шкоди та судові витрати, а також 8 тис. 400 грн витрат, які пов'язані з оплатою правової допомоги.

Визначте склад учасників цієї справи. На які докази необхідно посилатися у позовній заяві позивачу та апеляційній скаргі відповідачу у справах про відшкодування шкоди, завданої недбалими або незаконними діями нотаріуса? Чи законне рішення суду? Складіть позовну заяву та апеляційну скаргу.

3. ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА НОТАРІАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»

1. Поняття та характерні ознаки судового контролю за нотаріальною діяльністю.

2. Види контролю за нотаріальною діяльністю та їх співвідношення.

3. Судовий контроль в системі видів контролю за нотаріальною діяльністю.

4. Види судового контролю за нотаріальною діяльністю.

5. Завдання судового контролю за нотаріальною діяльністю.

6. Функції судового контролю за нотаріальною діяльністю.

7. Судовий контроль за дотриманням принципів нотаріальної діяльності.

8. Судовий контроль за організацією нотаріальної діяльності.

9. Судовий контроль за дотриманням загальних правил вчинення нотаріальних дій.

10. Судовий контроль за дотриманням спеціальних правил вчинення нотаріальних дій.

11. Судовий розгляд справ за позовами про визнання недійсними нотаріально посвідчених правочинів та інших нотаріальних актів.

12. Суб'єктний склад у справах за позовами про визнання недійсними нотаріально посвідчених правочинів та інших нотаріальних актів.

13. Зміст позовної заяви про визнання недійсними нотаріально посвідчених правочинів та інших нотаріальних актів.

14. Предмет доказування у справах за позовами про визнання недійсними нотаріально посвідчених правочинів та інших нотаріальних актів.

15. Підсудність у справах за позовами про визнання недійсними нотаріально посвідчених правочинів та інших нотаріальних актів.

16. Докази та доказування у справах за позовами про визнання недійсними нотаріально посвідчених правочинів та інших нотаріальних актів.

17. Особливості рішення суду у справах за позовами про визнання недійсними нотаріально посвідчених правочинів та інших нотаріальних актів.

18. Оскарження судових рішень у справах за позовами про визнання недійсними нотаріально посвідчених правочинів та інших нотаріальних актів.

19. Судовий контроль за дотриманням загальних правил посвідчення правочинів.

20. Судовий контроль за дотриманням закону при посвідченні довіреностей.

21. Судовий контроль за дотриманням закону при посвідченні заповітів.

22. Судовий контроль за дотриманням законності при посвідченні правочинів щодо відчуження нерухомого майна.

23. Судовий розгляд справ про визнання недійсним свідоцтва про право власності на спадкове майно.

24. Судовий розгляд справ про визнання недійсним свідоцтва про право власності на частку у спільному майні подружжя.

25. Судовий розгляд справ про визнання недійсним свідоцтва про придбання майна з прилюдних торгів (аукціонів).

26. Судовий розгляд справ про визнання виконавчих написів такими, що не підлягають виконанню.

27. Судовий розгляд справ за позовами про визнання незаконними нотаріальних дій або відмови у їх вчиненні.

28. Суб'єктний склад у справах за позовами про визнання незаконними нотаріальних дій або відмови у їх вчиненні.

29. Зміст позовної заяви про визнання незаконними нотаріальних дій.

30. Зміст позовної заяви про визнання незаконною відмови у вчиненні нотаріальних дій.

31. Докази та доказування у справах про визнання незаконними нотаріальних дій.

32. Докази та доказування у справах про визнання незаконною відмови у вчиненні нотаріальних дій.

33. Підсудність у справах за позовами про визнання незаконними нотаріальних дій або відмови у їх вчиненні.

34. Предмет доказування у справах за позовами про визнання незаконними нотаріальних дій.

35. Предмет доказування у справах за позовами про визнання незаконною відмови у вчиненні нотаріальних дій.

36. Особливості рішення суду у справах за позовами про визнання незаконними нотаріальних дій.

37. Особливості рішення суду у справах за позовами про визнання незаконною відмови у вчиненні нотаріальних дій.

38. Оскарження судових рішень у справах за позовами визнання незаконними нотаріальних дій або відмови у їх вчиненні.

39. Судовий контроль за дотриманням правил вжиття заходів щодо охорони спадкового майна.

40. Судовий контроль за дотриманням правил накладання заборони відчуження нерухомого майна.

41. Судовий контроль за дотриманням правил засвідчення вірності копій документів і виписок з них.

42. Судовий контроль за дотриманням правил засвідчення справжності підписів.

43. Судовий контроль за дотриманням правил засвідчення вірності перекладу.

44. Судовий контроль за дотриманням правил посвідчення фактів.

45. Судовий контроль за дотриманням правил прийняття в депозит грошових сум і цінних паперів.

46. Судовий контроль за дотриманням правил вчинення протестів векселів.

47. Судовий контроль за дотриманням правил вчинення морських протестів.

48. Судовий контроль за дотриманням правил прийняття нотаріусом документів на зберігання.

49. Судовий розгляд справ за позовами про відшкодування шкоди, заподіяної незаконними або недбалими діями нотаріусів.

50. Суб'єктний склад у справах за позовами про відшкодування шкоди, заподіяної незаконними або недбалими діями нотаріусів.

51. Зміст позовної заяви про відшкодування матеріальної шкоди, заподіяної незаконними або недбалими діями нотаріусів.

52. Зміст позовної заяви про відшкодування моральної шкоди, заподіяної незаконними або недбалими діями нотаріусів.

53. Докази та доказування у справах про відшкодування шкоди, заподіяної незаконними або недбалими діями нотаріусів.

54. Підсудність у справах за позовами про відшкодування шкоди, заподіяної незаконними або недбалими діями нотаріусів.

55. Предмет доказування у справах за позовами про відшкодування матеріальної шкоди, заподіяної незаконними або недбалими діями нотаріусів.

56. Предмет доказування у справах за позовами про відшкодування моральної шкоди, заподіяної незаконними або недбалими діями нотаріусів.

57. Особливості рішення суду у справах за позовами про відшкодування шкоди, заподіяної незаконними або недбалими діями нотаріусів.

58. Оскарження судових рішень у справах за позовами про відшкодування шкоди, заподіяної незаконними або недбалими діями нотаріусів.

4. ТЕМАТИКА КУРСОВИ РОБІТ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА НОТАРІАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»

1. Визнання недійсними нотаріально посвідчених правочинів.
2. Визнання недійсними свідоцтв про право власності на спадкове майно.
3. Визнання виконавчих написів такими, що не підлягають виконанню.
4. Судовий розгляд справ про визнання незаконними нотаріальних дій або відмови у їх вчиненні.
5. Визнання недійсними заповітів.

6. Поняття та види судового контролю за нотаріальною діяльністю.
7. Судовий розгляд справ про відшкодування шкоди, заподіяної нотаріусом.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Баранкова В. В. Судовий розгляд справ, пов'язаних із нотаріальною діяльністю (частина перша). *Мала енциклопедія нотаріуса*. 2015. № 2 (80). С. 8–21.

Баранкова В. В. Судовий розгляд справ, пов'язаних із нотаріальною діяльністю (частина друга). *Мала енциклопедія нотаріуса*. 2015. № 3 (81). С. 94–107

Баранкова В. URL: [Баранкова В. URL: \[Баранкова В. В. URL: \\[34\\]\\(http://library.nlu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_01/cgiirbis_64.exe?Z21ID=17725031890587151313&I21DBN=IBIS&P21DBN=IBIS&S21STN=1&S21REF=3&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21STR=Деякі аспекти судового контролю за</p></div><div data-bbox=\\)\]\(http://library.nlu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_01/cgiirbis_64.exe?Z21ID=17725031890587151313&I21DBN=IBIS&P21DBN=IBIS&S21STN=1&S21REF=3&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21STR=Проблеми законодавчого унормування системи контролю нотаріальної діяльності. <i>Мала енциклопедія нотаріуса</i>. 2008. № 1. С. 44-48.</p></div><div data-bbox=\)](http://library.nlu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_01/cgiirbis_64.exe?Z21ID=17725031890587151313&I21DBN=IBIS&P21DBN=IBIS&S21STN=1&S21REF=3&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21STR=Проблеми адміністративного контролю за нотаріальною діяльністю. <i>Мала енциклопедія нотаріуса</i>. 2005. № 5. С. 13–15.</p></div><div data-bbox=)

нотаріальною діяльністю// Мала енциклопедія нотаріуса. 2008. № 2. С. 12–17.

Баранкова В. В. Оскарження нотаріальних дій як складова системи судового контролю за нотаріальною діяльністю. Мала енциклопедія нотаріуса. 2018. № 4 (100).

Баранкова В. В. Визнання недійсними нотаріально посвідчених правочинів та нотаріальних актів. Мала енциклопедія нотаріуса. 2019. № 4 (106).

Вербицька Н. URL: [Жеффре А. Тальпіс. Нотаріат у світі загальносвітових глобальних процесів. *Нотаріат для вас*. 2002. липень-серпень \(№ 7\). С. 5–9.](http://library.nlu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_01/cgiirbis_64.exe?Z21ID=17725031890587151313&I21DBN=IBIS&P21DBN=IBIS&S21STN=1&S21REF=3&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21STR=Новий механізм контролю діяльності державних реєстраторів та нотаріусів. Вісник національної асоціації адвокатів України. 2017. № 6. С. 16–18.</p></div><div data-bbox=)

Коломоець Т. О., Федорова К. І. Адміністративно-правове регулювання приватної нотаріальної діяльності в Україні. Київ: Істина, 2008.

Комаров В. В. Теорія нотаріального процесу. *Стратегія реформування нотаріату України та удосконалення законодавства про нотаріат*: матеріали Всеукр. наук-практ. форуму нотаріусів України. Київ: Укр. нотар. палата, 2009. С. 28–31.

Комаров В.В. Український нотаріат: перспективи розвитку. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 5 (травень). С. 153–161.

Комаров В. В., Баранкова В. В. Нотаріат в Україні: підручник. Харків: Право, 2011.

Нотаріат : підручник / В. В. Комаров, В. В. Баранкова. – Харків : Право, 2019. – 416 с.

Комаров В. В., Баранкова В. В. Проблеми унормування нотаріальної діяльності. *Мала енциклопедія нотаріуса*. 2008. № 4 (40). С. 7–16.

Комаров В. В., Баранкова В. В. URL: [Комаров В. В., Баранкова В. В. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень у цивільних справах та рішень інших органів \(посадових осіб\)// У кн.: Цивільне судочинство України: основні засади та інститути: монографія / В. В. Комаров, К. В. Гусаров, Н. Ю. Сакара та ін.; за ред. В. В. Комарова. Харків: Право, 2016.](http://library.nlu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_01/cgiirbis_64.exe?Z21ID=18755731890587141510&I21DBN=IBIS&P21DBN=IBIS&S21STN=1&S21REF=3&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21STR=Нотаріат: перспективи унормування, законодавство, судова практика. Харків: Право, 2008. 536 с.</p></div><div data-bbox=)

Цивільний кодекс України. Науково-практичний коментар : пояснення, тлумачення, рек. з використанням позицій вищ. суд. інстанцій, М-ва юстиції, науковців, фахівців) / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ФО-П Колісник А. А., 2009. Т. 12 : Спадкове право. 544 с.

Череватенко І. М. Принцип законності та обґрунтованості нотаріальних актів щодо посвідчення безспірних прав. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Юридичні науки». Т. 1. № 5. Херсон, 2015. С. 151–158.

Череватенко І. М. Нотаріальний акт-документ в нотаріальному процесі. *Підприємство, господарство і право*. № 12. 2009. С. 100–104.

Череватенко І. М. Нотаріальне провадження щодо посвідчення безспірних прав: монографія / Череватенко І.М. Право, 2017. 199 с.